

prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (V. Sanduța)
instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (A. Bostan, A. Pahopol, V. Negru)

ÎNCHEIERE

13 noiembrie 2019

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele completului, judecătorul
Judecătorii

Tamara Chișca-Doneva
Sveatoslav Moldovan
Iurie Bejenaru

examinând admisibilitatea cererii de recurs depusă de Vladimir Reznic și Maria Reznic, reprezentați de avocatul Valeriu Isiumbeli,

în cauza de contencios administrativ, la cererea de chemare în judecată depusă de Olesea Reznic împotriva Primăriei orașului Codru, intervenient accesoriu Direcția pentru Protecția Drepturilor Copilului, sect. Centru, Vladimir Reznic și Maria Reznic cu privire la contestarea actului administrativ, repararea prejudiciului moral și încasarea cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei din 09 iulie 2019 a Curții de Apel Chișinău, prin care au fost respinse cererile de apel depuse de Primăria orașului Codru și de Vladimir Reznic și Maria Reznic, reprezentați de avocatul Valeriu Isiumbeli, și au fost menținute hotărârea din 15 iunie 2018 și hotărârea suplimentară din 15 februarie 2019 ale Judecătoriei Chișinău, sediul Centru,

c o n s t a t ă:

La data de 21 noiembrie 2016, Olesea Reznic a depus cerere de chemare în judecată împotriva Primăriei orașului Codru, intervenient accesoriu Direcția pentru Protecția Drepturilor Copilului, sect. Centru, Vladimir Reznic și Maria Reznic cu privire la contestarea actului administrativ, repararea prejudiciului moral și încasarea cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii reclamanta a indicat că, la data de 29 mai 2015, s-a adresat la Primăria or. Codru cu o cerere prin care a solicitat să se instituie tutela asupra copiilor săi minori xxxxx și zzzzz, deoarece intenționa să plece temporar la muncă peste hotare, ca urmare a faptului că tatăl copiilor Vladimir Reznic, aflat peste hotare mai mult de 7 ani, refuza să-i mai susțină financiar. În cererea de instituire a tutelei, reclamanta a solicitat ca în calitate de tutore să fie numită bunica paternă, Maria Reznic, cu care a avut o înțelegere să aibă grijă de copii, cât va fi plecată peste hotare. Cererea a fost

admisă prin dispoziția Primarului or. Codru, mun. Chișinău nr.30 din 15 iunie 2015 și instituită tutela asupra bunicii copiilor, Maria Reznic.

A comunicat că, revenind peste două luni acasă, în luna august 2015, a luat copiii de la bunica, fără a solicita însă și anularea dispoziției privind numirea tutelei, considerând că efectul ei se pierde de la sine.

La data de 24 decembrie 2015, a obținut un nou contract de muncă peste hotare de scurtă durată și a rugat din nou bunica paternă să aibă grijă de copii, cu atât mai mult că nici tatăl copiilor nu era în țară.

A indicat că, revenind acasă, în luna iunie 2016, bunicii au refuzat să-i întoarcă copiii, aducându-i la cunoștință că, Vladimir Reznic, prin intermediul unui avocat a inițiat un proces de divorț și prin hotărârea instanței de judecată, copiii au fost stabiliți în grija tatălui. La data de 27 iunie 2016, dînsa a informat administrația publică locală, Primăria or. Codru că a revenit acasă definitiv și a solicitat ca să fie anulată calitatea de tutore al bunicii, Maria Reznic și revocarea dispoziției Primarului or. Codru, mun. Chișinău nr. 30 din 15 iunie 2015 cu privire la instituirea tutelei din data de 11 august 2016, în baza procesului - verbal nr.17, Consiliul pentru protecția drepturilor copilului din or. Codru, a emis o decizie, prin care a respins cererea privind anularea tutelei. Drept temei al refuzului s-a invocat cuvintele tatălui copiilor care a revenit temporar în țară, în perioada vacanței din luna august 2016 și a participat la ședința Consiliului, în care a declarat că el lucrează șofer de curse lungi, are un contract de muncă care expiră la sfârșitul anului 2016, după care intenționează să se angajeze în Republica Moldova, iar bunica Maria Reznic, poartă răspundere pentru copii, avînd grijă de aceștia.

A relevat reclamanta că, din esența argumentelor invocate, calitatea de părinte și reprezentant legal al copiilor săi, a fost total neglijată. Or, în decizia contestată se recunoaște că tatăl copiilor lipsește din țară și va lipsi încă 6 luni în continuare, iar bunica este pusă mai presus decât părintele biologic, invocîndu-se că bunica poartă răspundere pentru copii.

A considerat reclamanta refuzul abuziv, iar la data de 15 septembrie 2016 a înaintat Primăriei or. Codru, o cerere prealabilă prin care a solicitat anularea dispoziției Primarului or. Codru, mun. Chișinău nr.30 din 15 iunie 2015 cu privire la instituirea tutelei asupra copiilor minori, xxxxx și zzzzz, cu înlăturarea lui Maria Reznic din calitatea de tutore. Prin răspunsul nr. R-933 din 17 octombrie 2016, reclamantei Olesia Reznic i s-a adus la cunoștință că cererea prealabilă a fost respinsă, invocîndu-se toate normele legale referitoare la instituirea și anularea tutelei, precum și cele referitoare la autoritatea părintească și drepturile părinților de a acționa în numele copiilor fără împuterniciri speciale.

A menționat reclamanta că, pe parcursul acestor neînțelegeri, bunica paternă a depus mai multe cereri la Pretura sect. Centru împotriva Olesiei Reznic, pentru ca să nu-i permită să i-a copiii de la ea. De asemenea, au fost făcute adresări la grădiniță și școala frecventată de copii, ca administrația să nu-i permită să-și ia copiii, pentru că doar bunica este în drept să-i ia, fiind tutore.

Tot aici, a relatat reclamanta că, atunci cînd a luat copiii acasă, în cadrul ședințelor organizate la Direcția pentru problemele copiilor din sect. Centru, specialiștii Direcției, i-au cerut să întoarcă copiii tutorelui, deoarece atîta timp cît tutela este în vigoare,

drepturile tutorelui sunt mai presus decât drepturile ei ca mamă. În acest sens de către Inspectoratul de Poliție Centru în privința sa a fost întocmit și un proces - verbal contravențional, acțiunile ei fiind considerate ca samovolnicie.

A considerat reclamanta că atâta timp, cât tutela a fost instituită la cererea ei, dânsa este în drept să ceară revocarea și anularea acestei forme de protecție, care la moment este lipsită de suport legal, deoarece copiii nu au statut de copii separați de părinți și nici copii aflați în situație de risc, care necesită instituirea unei protecții alternative sau complementare, cum s-a invocat în scrisoare de refuz, iar motivul care a impus necesitatea instituirii tutelei a dispărut, deoarece unul din părinți a revenit în țară și își poate exercita obligația de protecție și îngrijire a copiilor săi.

A solicitat reclamanta Olesea Reznic anularea deciziei Consiliului pentru protecția drepturilor copilului a Primăriei or. Codru, mun. Chișinău din 11 august 2016 în baza procesului- verbal nr. 17 prin care s-a refuzat cererea Olesei Reznic de anulare a tutelei instituită asupra copiilor biologici ai Olesei Reznic; obligarea Primăriei or. Codru sa anuleze dispoziția nr. 30 din 15 iulie 2015 cu privire la instituirea tutelei asupra copiilor minori: xxxxx și zzzzz cu înlăturarea Mariei Reznic din calitatea de tutore; repararea prejudiciului moral în mărime de 5 000 de lei și încasarea cheltuielilor de judecată (vol.I, f.d.6-10).

Prin hotărârea din 15 iunie 2018 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru, a fost admisă acțiunea depusă de Olesea Reznic, a fost constatat ca fiind neîntemeiat refuzul Primăriei or. Codru nr.R-933 din 17 octombrie 2016, a fost obligată Primăria or. Codru de a revoca tutela instituită asupra copiilor minori xxxxx și zzzzz, de către tutorele Maria Reznic, prin dispoziția Primăriei or. Codru, nr.30 din 15 iulie 2015; a fost încasată de la Primăria or. Codru în beneficiul Olesei Reznic, cu titlu de prejudiciu moral suma de 5 000 de lei și cu titlu de cheltuieli de asistență juridică suma de 3 000 de lei (vol. I, f.d. 208-217).

Prin hotărârea suplimentară din 15 februarie 2019 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru, a fost anulată decizia Consiliului pentru protecția drepturilor copilului a Primăriei or. Codru, mun. Chișinău emisă la 11 august 2016 în baza procesului-verbal nr.17 (vol.II, f.d.39-42).

La data de 22 iunie 2018, Primăria or. Codru a declarat apel împotriva hotărârii primei instanțe, solicitând admiterea apelului, casarea hotărârii contestate, cu emiterea unei noi hotărâri de respingere a acțiunii și anularea amenzilor judiciare aplicate prin procesele – verbale ale ședințelor de judecată din 11 mai 2018 și din 08 iunie 2018 (vol.I, f.d.204-205).

La data de 09 iulie 2018, Maria Reznic și Vladimir Reznic, reprezentați de avocatul Valeriu Isiumbeli, au declarat apel împotriva hotărârii primei instanțe, solicitând admiterea apelului, casarea hotărârii primei instanțe, cu adoptarea unei noi hotărâri de respingere a acțiunii (vol.I, f.d.207).

La data de 22 februarie 2019, Primăria or. Codru, a declarat apel împotriva hotărârii suplimentare a primei instanțe, solicitând admiterea cererii de apel, casarea hotărârii suplimentare, cu emiterea unei noi hotărâri de respingere a acțiunii (vol.II, f.d.34).

La data de 19 martie 2019, Maria Reznic și Vladimir Reznic, reprezentați de avocatul Valeriu Isiumbeli au declarat apel împotriva hotărârii suplimentare, solicitând admiterea apelului, casarea hotărârii suplimentare a primei instanțe, cu emiterea unei noi hotărâri de respingere a acțiunii (vol.II, f.d.36).

Prin decizia din 09 iulie 2019 a Curții de Apel Chișinău au fost respinse cererile de apel depuse de Primăria or. Codru, de Vladimir Reznic și Maria Reznic, reprezentați de avocatul Valeriu Isiumbeli și au fost menținute hotărârea din 15 iunie 2018 și hotărârea suplimentară din 15 februarie 2019 ale Judecătoriei Chișinău, sediul Centru.

În susținerea concluziei sale, instanța de apel a aplicat prevederile art. 48 alin. (1) și (2) din Constituția Republicii Moldova, 52 alin. (1), 53 alin. (2) Codul familiei, 16 și 17 ale Legii privind drepturile copilului nr. 338 din 15 decembrie 1994, art. 3 alin. (1) și (2) din Convenția internațională nr. 1989 din 20 noiembrie 1989 cu privire la drepturile copilului, precum și art. 4 lit. a)-c), 6 alin. (1) lit. c), 7 lit.c), 13 din Legea privind protecția specială a copiilor aflați în situații de risc și a copiilor separați de părinți nr. 140 din 14 iunie 2013 și a concluzionat că legiuitorul tratează cu prioritate dreptul copilului de a fi crescut și educat de părinți și corelativ dreptul părinților de a-și crește și educa copiii.

Coroborând normele de drept sus- indicate, instanța de apel a reținut că, interesul superior al copilului presupune că în toate cazurile în care se aduc atingeri drepturile copiilor, statul trebuie să trateze cu prioritate dreptul copiilor de a crește alături de părinții săi, iar în cazul în care părinții locuiesc separat, copii urmează să locuiască cu unul dintre părinți, cu excepția cazului când acest fapt contravine intereselor copiilor.

În pricină, prin dispoziția nr.30 din 15 iulie 2015, asupra copiilor minori xxxxx și zzzzz, s-a instituit tutela bunicii, Reznic Maria, cu acordul mamei, care la acel moment urma să plece peste hotare țării la muncă. Ulterior, prin cererea din 24 iunie 2016, mama biologică a copiilor minori, a solicitat autorității tutelare anularea tutelei bunicii asupra copiilor săi, cerere care a fost respinsă prin decizia Consiliului pentru protecția drepturilor copilului a Primăriei or. Codru, mun. Chișinău din 11.08.2016 în baza procesului-verbal nr. 17.

Completul judiciar al instanței de apel a reținut că, una din atribuțiile autorității tutelare, bazată pe principiul protejării interesului superior al copilului, constă în întreprinderea de acțiuni necesare pentru prevenirea separării copilului de mediul familial sau pentru (re)integrarea copilului în familie, iar acest fapt, contrazice indubitabil decizia contestată în pricină, prin care autoritatea tutelară a respins cererea mamei de anulare a tutelei bunicii și restituirea copiilor în grija sa. Or, copiii pot fi separați de părinți, doar în cazul existenței riscului pentru viața și sănătatea copiilor.

La caz, Olesia Reznic, exercitându-și obligațiile prevăzute de lege, în mod responsabil pentru educația copiilor și-a dat acordul la instituirea tutelei asupra copiilor săi din motiv că aceasta urma să plece peste hotarele țării, iar din momentul revenirii mamei în țară și a solicitării acesteia de anulare a tutelei, în lipsa circumstanțelor care reprezintă risc pentru viața și sănătatea copiilor, autoritatea tutelară nu era în drept de a refuza mamei anularea tutelei și restituirea copiilor în grija sa. Or, acest fapt contravine expres principiilor de realizare a protecției a drepturilor copiilor.

Prin urmare, instanța de apel a conchis că, din momentul solicitării mamei de la autoritate să anuleze tutela instituită, autoritatea tutelară era obligată în baza legii de a anula tutela bunicii instituită prin dispoziția nr. 30 din 15 iulie 2015. În astfel de circumstanțe, decizia prin care s-a respins cererea Olesei Reznic de anulare a tutelei contravine legii în esență, fapt care prin prisma art. 26 alin.(1) al Legii contenciosului administrativ, atrage nulitatea actului administrativ contestat.

În contextul celor expuse, Completul judiciar al instanței de apel a conchis că decizia Consiliului pentru protecția drepturilor copilului a Primăriei or. Codru, mun. Chișinău din 11 august 2016 în baza procesului-verbal nr. 17 prin care s-a refuzat cererea Olesei Reznic de anulare a tutelei instituită asupra copiilor biologici al Olesei Reznic, corect a fost anulată de către prima instanță cu obligarea Primăriei or. Codru să anuleze dispoziția nr. 30 din 15 iulie 2015 cu privire la instituirea tutelei asupra copiilor minori: xxxxx și zzzzz cu înlăturarea Mariei Reznic din calitatea de tutore.

La data de 08 august 2019, Vladimir Reznic și Maria Reznic, reprezentați de avocatul Valeriu Isiumbeli, au depus cerere de recurs, solicitând admiterea acestuia, casarea deciziei instanței de apel și hotărârii primei instanțe cu adoptarea unei noi hotărâri de respingere integrală a acțiunii.

În motivarea recursului a indicat că instanța de apel a interpretat în mod eronat normele de drept material și a apreciat în mod arbitrar probele administrate la actele cauzei, ceea ce a condus la favorizarea celeilalte părți și emiterea unei decizii neîntemeiate.

Examinând admisibilitatea cererii de recurs, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție menționează următoarele.

După cum rezultă din speță litigiul a fost inițiat în baza Legii contenciosului administrativ nr. 793-XIV din data de 10 februarie 2000.

Prin Legea nr. 116 din 19 iulie 2018 a fost adoptat Codul administrativ al Republicii Moldova.

În conformitate cu art. 257 alin. (1) din Codul administrativ, prezentul cod intră în vigoare la 01 aprilie 2019, iar potrivit alin. (2), la data intrării în vigoare a prezentului cod se abrogă Legea contenciosului administrativ nr. 793-XIV din data de 10 februarie 2000.

În conformitate cu art. 258 alin. (3) din Codul administrativ, procedurile de contencios administrativ inițiate până la intrarea în vigoare a prezentului cod se vor examina în continuare, după intrarea în vigoare a prezentului cod, conform prevederilor prezentului cod. Prin derogare, admisibilitatea unei astfel de acțiuni în contenciosul administrativ se va face conform prevederilor în vigoare până la intrarea în vigoare a prezentului cod. Prevederile prezentului alineat se vor aplica corespunzător pentru procedurile de apel, de recurs și de contestare cu recurs a încheierilor judecătorești.

Din sensul normei de drept enunțate urmează că, legiuitorul a optat pentru principiul aplicării imediate a noilor reglementări procedurale.

Prin urmare, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție va aprecia condițiile de admisibilitate a recursului în conformitate cu

prevederile art. 258 alin. (3) din Codul administrativ, adică conform reglementărilor anterioare intrării în vigoare a Codului administrativ.

În conformitate cu art. 245 alin. (1) Codul administrativ, recursul se depune la instanța de apel în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Instanța de apel transmite neîntârziat Curții Supreme de Justiție recursul împreună cu dosarul judiciar.

Curtea de Apel Chișinău a emis decizia contestată la 09 iulie 2019. La data de 26 iulie 2019, avocatul Valeriu Isiumbeli a recepționat decizia instanței de apel (vol. II, f.d. 125), iar la data de 08 august 2019 Vladimir Reznic și Maria Reznic, reprezentați de avocatul Valeriu Isiumbeli, au depus cerere de recurs. Astfel, recursul declarat este în termen.

În conformitate cu art. 439 alin. (2, 3) Cod de procedură civilă, după parvenirea dosarului, un complet din 3 judecători decide asupra admisibilității recursului, dispune expedierea copiei de pe recurs intimatului, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii acesteia. În cazul neprezentării referinței în termenul stabilit, admisibilitatea recursului se decide în lipsa acesteia. Judecătorul raportor verifică încadrarea în prevederile legii a temeiurilor invocate în recurs și face un raport verbal în fața completului de judecată instituit în conformitate cu alin.(2).

Examinând temeiurile recursului, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține următoarele.

Temeiurile de declarare a recursului sunt prevăzute la art. 432 alin. (2,3) și (4) al Codului de procedură civilă.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) Cod de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Alineatele (2) și (3) ale aceluiași articol prevăd exhaustiv cazurile în care se consideră că normele de drept material sau de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat, iar alin. (4) stabilește că săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Conform prevederilor art. 433 lit. a) Cod de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin.(2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul depus de Vladimir Reznic și Maria Reznic, reprezentați de avocatul Valeriu Isiumbeli, nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) Codul de procedură civilă.

Astfel, argumentele invocate în recursul declarat se referă la dezacordul recurenților cu soluția pronunțată de către instanța de apel, însă nu relevă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

Totodată, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține că recursul exercitat conform secțiunii II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia ei în fapt.

În acest context, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reiterează și faptul că procedura admisibilității constă în verificarea faptului, dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. 432 alin.(2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

În această ordine de idei, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului precizează că, în contextul normelor procedurale din Secțiunea a II-a, Capitolul XXXVIII Cod de procedură civilă, instanța de recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanțele de fond și de apel. Forța atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre probe, suficiența probelor și concluziile făcute în urma probațiunii sunt în afara controlului instanței de recurs.

Prin prisma art. 432 alin.(4) Cod de procedură civilă, instanța de recurs poate interveni în materia probațiunii doar sub aspect procedural și anume dacă se invocă că instanța de apel a apreciat în mod arbitrar probele, încălcând în mod flagrant regulile de apreciere a probelor stabilite în art. 130 Cod de procedură civilă, însă, din recursul declarat nu rezultă argumentul privind încălcarea flagrantă a regulilor de apreciere a probelor.

În acest sens, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a relevat în jurisprudența sa constantă, rezultând din prevederile art. 6 § 1 al Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, că nu se impune motivarea în detaliu a unei decizii prin care o instanță de recurs, întemeindu-se pe dispoziții legale specifice, respinge recursul declarat împotriva sentinței pronunțate de o instanță inferioară, ca fiind lipsit de șanse de succes (cauza Rebai și alții contra Franței, Comisia Europeană a Drepturilor Omului, 25 februarie 1995, nr.26561/1995).

În conformitate cu art. 440 alin. (1) Cod de procedură civilă, în cazul în care se constată existența unuia din temeiurile prevăzute la art.433, completul din 3 judecători decide în mod unanim, printr-o încheiere motivată irevocabilă, asupra inadmisibilității recursului. Încheierea se emite conform prevederilor art.270 și nu conține nicio referire cu privire la fondul recursului.

Având în vedere cele expuse, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului consideră că recursul depus de Vladimir Reznic și Maria Reznic, reprezentați de avocatul Valeriu Isiumbeli, nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2,3,4) al Codului de procedură civilă și, drept urmare, este inadmisibil.

În conformitate cu art. 193, 195, 230, 258 alin. (3) ale Codului administrativ și art. 270, 433 lit. a) și 440 alin. (1) ale Codului de procedură civilă, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Recursul depus de Vladimir Reznic și Maria Reznic, reprezentați de avocatul Valeriu Isiumbeli, se consideră inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Tamara Chișca-Doneva

Judecătorii

Sveatoslav Moldovan

Iurie Bejenaru